

Amerikansk utrikesdebatt

Enighet och dissonanser

Isolationismen är för närvarande inte någon vital kraft i amerikansk opinion. Vad är det som ersatt den — om vilka grundsatser råder enighet inom en betydande majoritet? Helt allmänt kan det gemensamma betecknas som en förening av internationalism, vilja att hejda den ryska aggressionen och vilja att stödja och eventuellt med vapen hjälpa de stater som hotas av denna aggression. Mera konkret kan denna politik sammanfattas i fyra punkter: 1) Fasthållande vid Förenta nationerna och denna organisations utbyggnad till ett bättre verktyg för kollektiv säkerhet; 2) Upprätthållande av det allianssystem som byggts upp under de senaste åren, med Atlantpakten, den interamerikanska pakten och Stilla havspakten som hörnstenar; 3) Upprustning som garanterar militär överlägsenhet vid ett krig; 4) Ekonomiskt stöd åt stater som behöver det och kan anses höra till eller stå nära kretsen av samverkande. Målet är i första hand en avveckling av den ryska faran inte genom krig, vilket betraktas som ett yttersta medel vid angrepp på en allierad eller närstående stat, utan genom avskräckning från krig. I andra hand skymtar en förändring av den ryska regimens, som medför helt andra förutsättningar för fredligt samarbete, eller en förändring av den bestående ryska regimens inställning så att en fredlig uppgörelse i stort blir möjlig.

Denna gemensamma ståndpunkt har av val, opinionsundersökningar och politisk debatt att döma slagit igenom inom båda de stora partierna, inom alla regioner och genom nationell härkomst skilda folkgrupper och inom alla sociala grupper av betydelse. Detta faktum kan inte nog starkt understrykas. Låt oss stanna vid några av de viktigaste faktorerna i utvecklingen. Före USA:s inträde i det senaste kriget hade isolationismen sitt starkaste fäste i Mellanvästern; den var svagare i öststaterna och svagast i Södern. Nu tyder allting på att skillnaden mellan dessa regioner är ytterst liten; opinionsundersökningarna från olika områden ger ungefär samma resultat. Detta sammanhänger med att de nationellt betingade motsättningarna försvunnit. Vid 1940 års val kunde fastslås att Wendell Willkie, som ansågs mera obenägen att

stödja det angräpnade eller ockuperade Västeuropa än Franklin Roosevelt, vann sina framgångar främst i områden där tyskar eller italienare var en stor del av befolkningen. Nu finns inte längre sådana "nationella" motsättningar av större betydelse; tyskar och italienare, skandinaver och irländare företräder ungefär samma opinion som engelsmän och skottar; invandrarna från de områden som nu tillhör den kommunistiska delen av Europa hör helt naturligt till de ivrigaste förkämparna för en aktiv utrikespolitik. Inom socialgrupperna framträder en liknande utjämning. De stora fackföreningsorganisationerna (AFL och CIO) antar resolutioner som i dessa ting föga skiljer sig från handelskamrarnas eller arbetsgivarnas, även om tendenser som kan kallas isolationistiska eller nationalistiskt avvisande mot allt mellanfolkligt samarbete är starkare bland de utbildade och inom de lägsta inkomstklasserna. Med denna enighet inom regionala, nationella och sociala grupper följer utan vidare att de stora partierna måste företräda i stort sett samma politik.

Men den enighet varom här talats utesluter inte dissonanser. På varje punkt finns utrymme för skilda meningar, och divergenserna anknyter till för tillfället undanskymda, djupare motsättningar, som i en förändrad situation kan hota själva den grundläggande enigheten. Blott några av dessa divergenser — för närvarande liggande inom enighetens ram — skall här beröras.

1. Bevarandet och utbyggnaden av FN. Man är ense om att FN vid sidan av allianserna kan tjäna viktiga ändamål och om den potentiella förstärkning av organisationen som Achesonplanen innebär. Men skall FN uteslutande eller huvudsakligen betraktas som ett medel att manifesteras och effektivisera sammanhållningen mot Ryssland, eller skall och kan sammanlutningen också tjänstgöra som ett slags opartiskt forum för biläggande av tvister? Att för närvarande motsättningen väst-öst är så stark att så gott som alla frågor tenderar att betraktas från den synpunkten är uppenbart; för många ter sig detta nödvändigt och därmed riktigt, för andra mister FN därigenom mycket av sin prestige; det starka missnöje med FN:s prestationer som framgår

av opinionsundersökningar kan bero både på intrycket att organisationen är för svag som maktfaktor i majoritetens hand och på att den snarast utvecklar sig till att bli en sådan — visserligen föga effektiv — maktfaktor. Man vill bygga ut FN, men tanken att skapa en verklig överstat möter utbrett motstånd.

2. Amerikanskt skydd åt hotade stater. Vilka stater skall man skydda? Här föreligger osäkerhet och meningsbrytningar, t. ex. om Jugoslavien, Finland och de franska besittningarna i Indokina. Skall man på förhand deklarerat vilka stater som står under det amerikanska paraplyet? Här sägs å ena sidan att en sådan deklaration innebär att Ryssland betraktar alla andra länder som sitt rättmätiga byte, å andra sidan att frånvaron av en deklaration kan egga Ryssland till isolerade attacker på falska premiser (jämför Korea). Hur långt skall man gå i sin hjälp, skall den innefatta krig från USA:s sida? Villrådigheten på dessa punkter belyses i en av Council on Foreign Relations förra året genomförd undersökning bland "ledande medborgare i 24 städer" ("The Containment of Soviet Expansion"). Även beträffande de stater som skall hjälpas vid angrepp är dylika meningsskiljaktigheter av betydelse; frågan uppstår också om Europa skall ha prioritet före Asien — att den amerikanska kontinenten kommer i första rummet är klart.

3. Upprustningen. Enigheten är här kanske större än på någon annan punkt. Men allt starkare röster höjs för tanken att man gått för långt eller är benägen att gå för långt, både med hänsyn till behovet av att avskräcka Ryssland och till välståndet i USA.

4. Den ekonomiska hjälpen. Hur långt skall man ge sådan

hjälp med tanke på USA:s egen konsumtion och på nödvändigheten av att de hjälpta staterna tvingas att genom arbete, en klok politik och inbördes samverkan hjälpa sig själva? Är det bra att understödja socialistiska regimer, vilkas politik anses strida mot amerikanska principer om någorlunda fri företagsamhet? Är det bra att stödja helt eller halvt fascistiska regimer, vilkas politik anses strida mot amerikanska principer om personlig och medborgerlig frihet?

De möjligheter till kritik av den sittande regeringen som sålunda föreligger inom enighetens ram har utnyttjats särskilt av senator Robert Taft, kandidat till presidentkandidaturen inom det republikanska partiet. Hur Taft resonerar i sin nyss utkomna bok "A Foreign Policy for Americans" är betydande för hela det problem vi här behandlar. Taft vill stärka FN, men han talar med ovilja om en världsstat, "varigenom de stora grundsatser vi utvecklat i detta land skulle kunna förstöras av en majoritet av främmlingar". Han är med på allianssystemen, men vill begränsa antalet amerikanska divisioner i Europa och främst lita till flygvapnet — samtidigt kritiserar han inställandet av hjälpen till Nationalist-Kina. Han vill rusta, men anser att regeringen rustar för mycket. Han vill ge ekonomisk hjälp åt andra stater, men misstänker överdrifter och slöseri.

*
På de "dissonanser" som berörts skall vi i denna översiktliga framställning inte närmare ingå. Det väsentliga är att understryka att bakom dessa begränsade meningsbrytningar ligger stämningar och tendenser som just nu är föga framträdande, men som kan tänkas i en framtid bli avgörande och som i varje fall från europeisk synpunkt är ödesdigra.